

Enheten för naturvård

Gorran SE0110138

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18567-2017

Namn	Gorran	Areal	10,1 ha
Natura 2000-kod	SE0110138		
Kommun	Norrtälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2011-09-14		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Privat		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
7140	Öppna mossar och kärr	3,4	34
91D0	*Skogsbevuxen myr	1,7	17

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Gorran

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18567-2017

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna. I Gorran är båda myr-typerna – skogsbeklädd och öppen – prioriterade.

Liknande livsmiljöer i skyddade områden finns ca tre km ifrån Gorran (Stormossen och Brännmossen Natura 2000-område). Stormossen, Brännmossen och Gorran ligger i den skogliga värdetrakten Tärnan-Riala som utmärks av just trädbevuxna våtmarker, samt av örtrika barrskogar. Skogarna i närområdet är dock ganska hårt brukade, och de skyddade myrarna relativt små.

Prioriterade åtgärder för området är upprättande av någon typ av formellt skydd och/eller avtal, samt den skötsel som framgår av tabell 3. Se kursiverad text under rubriken ”Bevarandeåtgärder med tidsplan”.

Bevarandemål för Gorran

Öppna mossar och kärr (7140)

- Arealen öppna mossar och kärr ska bibehållas.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Myren ska inte påverkas av lokal övergödning.
- Myren ska vara opåverkad av dikning eller dämning.
- Igenväxnings vegetation ska inte förekomma eller finnas endast i begränsad omfattning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

***Skogsbevuxen myr (91D0)**

- Arealen skogsbevuxen myr ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med inslag av gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Kontinuerlig förekomst av tall ska upprätthållas.
- Grundvattenytan ska variera och vara hög under större delen av året.
- Myren ska inte påverkas av lokal övergödning.
- Myren ska vara opåverkad av dikning eller dämning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18567-2017

Beskrivning av området

Kärret Gorran är beläget på gården Beateberg, cirka 15 km SW Norrtälje. Natura 2000-området utgörs av ett medelrikkärr. Det omges i huvudsak av brukad skog, men i väster finns några nyckelbiotoper på fastmark, i huvudsak med lövskog.

I äldre kartmaterial från 1774 fanns i kärret två små gölar, en mindre i nordost och en större i sydväst, som avvattades söderut mot sjön Angarn. I den hundra år yngre Generalstabskartan från 1874 har den mindre gölen försvunnit, troligen växt igen till kärr, men i övrigt tycks hydrologin inte ha ändrats. I konceptversionen till häradskartan från ungefär 1900 har däremot stora förändringar skett. Angarn har sänkts och ett dike har grävts från Gorran norrut så att kärret nu avvattas mot sjön Viren i norr. Delar av myrmarken har odlats upp till åker. Det gäller framför allt strax norr om Natura 2000-området, men även in i nordostligaste delen av området, i det som idag är sumpskog. Gölen i sydvästra delen av Natura 2000-området är då torrlagd och brukades med myrslätter. I omgivande kärr, som idag till stor del är sumpskog, finns endast enstaka trädbeteckningar i kanten mot fastmark och mossodlingen i norr. Hur noga dessa trädtecken är utsatta i kartan kan man inte veta, men detta kan tyda på att det runt de före detta gölarna fanns öppet kärr. Det öppna kärret av idag var 1774 till stor del göl, men vegetationen kan alltså ha vandrat in från det som idag är sumpskog.

Norr om området finns idag yngre barrskog på tätt dikad torv. Närmast Natura 2000-området finns äldre spår av torvbrytning i vad som nu är tallmosse. Inne i området, norr om det västra området vidtar välvuxen äldre tallmosse, kanske med onaturligt hög bonitet tack vare dikningar norr om området. Här finns ont om död ved. I sumpskogen nordost om det östra kärret finns tätt med grunda äldre diken. De bidrar antagligen till detta kärres successiva igenväxning med gran och tall.

Myrvegetationen bär spår av sentida dränering. Troligen har det gamla, stora diket i väster rensas under 1980-talet. Kanske har det då också fördjupats jämfört med den ursprungliga dräneringen under slutet av 1800-talet.

Beskrivning av livsmiljöer**Öppna mossar och kärr (7140)**

Habitatet är brett definierat med mycket varierande pH. Det omfattar bland annat mycket fattiga kärr till medelrikkärr. De ska vara öppna eller mycket glest trädbevuxna. Trädskikt bestående av träd högre än tre meter får inte ha mer än 30% krontäckning.

Gorran befinner sig i det i den baskatjonrika delen av spannet, nära rikkärren. I den nordöstra delen finns partier av direkt rikkärskaraktär. Gorran hyser en mycket bevarandevärd flora trots att kärret är tydligt påverkat från dikningsföretag med påtaglig igenväxning som följd.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18567-2017

Bladvass har en dominerande ställning i hela kärret, se bevarandeplanens omslag. Träd- och buskskiktet i kärret är beväxt med salix, tall, gran, björk, brakved och klibbal. Fältskiktet karaktäriseras av bladvass, kärrsilja, videört, slätterblomma, kråklöver, Jungfru Marie nycklar och. Även myggnycklar förekommer inom kärret. I det nordöstra delområdet finns kärrknipprot, ängsnycklar, upplandsnycklar, gräsull, tagelsäv och tätört. I områdets sydvästra del finns rikligt med den nordliga arten mossviol som här befinner sig på sin sydgräns i Uppland. Vidare förekommer ängsruta, tagelstarr och strandmyskgräs samt de nordliga och sällsynta mossarterna praktflikmossa och trekantig svanmossa. Det är vanligt att de mer ovanliga arterna i medelrikkärr är just mossor.

Laggen runt kärret är beväxt med glasbjörk och klibbal. Fältskiktet i laggen utgörs av stjärnstarr, trådstarr, pors, vattenklöver och kabbeleka. Bladvass växer rikligt också i laggen.

Att döma av vegetationen i det sydvästra kärret har det gamla diket rensats under 1980-talet. Rikligt med växtliga plantor av tall, gran och glasbjörk liksom rikligt med bladvass kan tyda på sänkt grundvattenyta och att torven börjat oxidera och frigöra fosfor och kväve. Denna utveckling tycks ha gått fort under de senaste två årtionena och är ett allvarligt hot mot kärrets naturvärden.

*Skogsbevuxen myr (91D0)

I Gorran utgörs trädsiktet inom den skogsbevuxna myren främst av tall, med visst inslag av gran och björk. I buskskiktet finns främst brakved samt spridda enbuskar. I de mer öppna delarna finns spridda små björkar och tallar. I fältskiktet finns olika starr-arter, blåbär och skvattram. Mängden död ved är liten. För närvarande råder ej gynnsam bevarandestatus i habitatet. Det tenderar på några ställen att övergå till ordinär skogsmark. Det finns i vissa delar tätt med grunda, gamla diken.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

Öppna mossar och kärr (7140)

- Tillkommande och existerande ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt, vilket i sin tur kan ge konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet.
- Skogsbruk och andra företag som innebär att fastmarksholmar och närliggande fastmark avverkas kan innebära är näringsämnen läcker ut på myren och att de hydrologiska förhållandena ändras.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18567-2017

- Ökad våtdeposition av kväve gör att habitatets vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.
- Den hävdgynnade floran hotas av igenväxning på grund av uteblivna röjningsåtgärder och upphörd hävd (t.ex. slåtter vart 3:je år).

*Skogsbevuxen myr (91D0)

- Alla former av produktionsskogsbruk i anslutning till livsmiljön.
- Ingrepp i kringliggande vattenytans hydrologi, eller förändrad vattenregim i ett vattendrag.
- Ökad våtdeposition av kväve, vilket kan förändra näringsstatusen och artsammansättningen i fältskiktet med minskat antal vitmossor och ökad andel gräs, buskar och träd.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc, kan förstöra eller skada habitatet.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom delar av Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

För att säkerställa gynnsam bevarandestatus kan formellt skydd i någon form behöva utredas vidare.

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18567-2017

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Gorran. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Öppna mossar och kärr (7140)	<i>Det bör undersökas om det är möjligt att inom området lägga igen eller höja bottnen i diken.</i> <i>Röjning av vedvegetation av igenväxningskaraktär i kärret.</i> <i>Slätter på eftersommaren med borttransport av hö. Intervall på 2-3 år räcker.</i>	Löpande. Löpande.
*Skogsbevuxen myr (91D0)	<i>Det bör undersökas om det är möjligt att inom området lägga igen diken.</i>	

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Öppna mossar och kärr (7140)	Ej gynnsamt.
*Skogsbevuxen myr (91D0)	Ej gynnsamt.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter, uttag 2002-05-10.

Artportalen. <http://artportalen.se/>

Collinder, P & Haglund, A. *Viren-området – naturinventering. Naturvård i Norrtälje kommun.* Under publicering.

Jonsell, Lena (red.) 2010: *Upplands flora* SBF-förlaget, Uppsala

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983. *Naturvårdsprogram för Stockholms län.*

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1995. *Våtmarksinventering i Stockholms län.*

Objekt 111 3J 03.

Norrtälje kommun. *Naturkatalogen.*

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18567-2017

Karta

